

Årsrapport 2020

Tromsø kommunale
pensjonskasse

Innhold

Daglig leder har ordet	3
Nøkkeltall	4
Styrets beretning	5
Resultatregnskap	17
Balanse	29
Egenkapitalendringer	21
Kontantstrømoppstilling	22
Noter	23
Aktuarberetning	37
Revisjonsberetning	38

Daglig leder har ordet

Tromsø kommunale pensjonskasse har siden 2016 jobbet målrettet for å kunne utføre saksbehandling og gi rådgivning til våre medlemmer fra vårt kontor i Tromsø. Saksbehandling av nye pensjonstilfeller har siden sommeren 2020 blitt utført av våre rådgivere lokalt her i Tromsø. De sørger for at innkomne pensjonssøknader blir registrert og korrekt beregnet, samt at våre pensjonister får pensjonene sine utbetalt til rett tid.

Det å tre ut av arbeidslivet og gå av med pensjon er for de fleste en stor endring i livet. Blant annet er det mange som har spørsmål om hvordan økonomien blir som pensjonist, og pensjonskassen ønsker å veilede våre medlemmer ved å besvare disse spørsmålene. Vi har hatt mange kommende pensjonister på besøk i våre lokaler i Skippergata, og vi opplever at de setter pris på muligheten til å snakke personlig med en kompetent rådgiver. Det gir en nærhet mellom pensjonskassen og medlemmene som vi tror har en egenverdi.

Covid-19 pandemien gjorde dessverre at vi av hensyn til smittevern ikke kunne ta imot besøk fra medlemmene i våre lokaler det meste av 2020. Vi gleder oss til det blir forsvarlig å ønske medlemmene velkommen til vårt kontor igjen. I mellomtiden veileder vi gjerne per telefon- og videomøter. Vi anbefaler også et besøk på pensjonskassens nye hjemmeside som ble lansert i 2020:

www.tromsopensjonskasse.no.

Pandemien har også hatt konsekvenser for pensjonskassens kapitalforvaltning. For å begrense virusspredningen stengte mange land helt eller delvis ned, og det ga store økonomiske konsekvenser. Som en følge av dette falt verdiene på finansielle investeringer kraftig i mars 2020.

Pensjonskassen har over tid jobbet målrettet med utvikling av strategi og portefølje-sammensetning, og vi har laget beredskapsplaner nettopp for å møte en situasjon som denne. I 2020 fikk vi testet ut planene i praksis og vi er glade for å kunne slå fast at de fungerte som forutsatt. Avkastningen på pensjonsmidlene ble 8,6 % i 2020, og det er et resultat som godt tåler sammenligning med andre i bransjen.

Som investor er vi opptatt av hvordan våre investeringer påvirker miljø, menneskerettigheter og arbeidet mot korrupsjon og annen kriminalitet i bedrifter. Vi mener at ansvarlige investeringer og god avkastning går hånd i hånd. I 2020 tok vi ytterligere steg innenfor dette feltet ved at pensjonskassen nå får rapporter som målbart viser kvaliteten og utviklingen innenfor disse områdene. Det nye rammeverket gjør at vi kan fortsette å utvikle oss på dette området, til glede for mennesker og miljø, og ikke minst medlemmene og arbeidsgiverforetakene i pensjonskassen.

Vi har i 2020 komplettert teamet ved å ansette en økonomisjef. Pensjonskassen forvalter store verdier og denne ansettelsen gir oss enda større trygghet for at disse er forsvarlig ivaretatt.

2020 var et meget begivenhetsrikt år for pensjonskassen, og vi gleder oss til fortsettelsen.

Nøkkeltall

Alle tall i hele tusen

	2020	2019	2018	2017	2016
Forholdstall:					
Bokført avkastning	3,7 %	3,4 %	1,7 %	5,3 %	2,6 %
Verdijustert avkastning	8,6 %	9,4 %	-1,0 %	6,0 %	4,5 %
Forsikringsrelaterte adm.kostnader av gj.sn.kollektivportefølje	0,31 %	0,36 %	0,28 %	0,32 %	0,29 %
Regnskapstall:					
Premieinntekter (eksl. refusj.)	318 827	388 946	297 439	285 493	332 062
Pensjoner (netto)	131 196	124 330	116 856	103 804	112 678
Eiendeler i selskapsporteføljen	574 942	635 841	521 576	480 612	384 373
Eiendeler i kollektivporteføljen	5 177 196	4 618 231	3 998 181	3 772 211	3 411 603
Forvaltningskapital	5 752 138	5 254 071	4 519 757	4 642 120	4 240 715
Innskutt og optjent EK	583 877	527 007	488 521	444 496	272 593
Premiereserve	3 939 717	3 928 808	3 651 946	3 366 403	3 135 804
Tilleggsavsetninger	229 134	179 968	141 419	148 065	59 101
Kursreguleringsfond	501 688	258 692	14 189	115 166	88 827
Premiefond	430 298	190 374	147 885	98 410	88 570
Soliditet:					
Solvensdekning (m/overg.regel)	156 %	140 %	137 %		
Solvenskapitaldekning (u/overg.regel)	156 %	140 %	137 %		
Medlemmer (antall):					
Aktive	5 917	5 894	5 868	5 638	5 759
Pensjonister	2 009	1 909	1 856	1 705	1 649
Oppsatte med rettigheter	16 652	15 573	14 575	13 173	12 086
Sum aktive og oppsatte	24 578	23 376	22 299	20 516	19 494
Pensjonister (antall):					
Sum pensjonister	2 009	1 909	1 856	1 705	1 649
herav alderspensjons	1 268	1 211	1 157	983	926
herav AFP og tidligpensjon	28	21	35	32	25
herav uførepensjon	540	538	544	565	565
herav ektefellepensj.	165	147	143	143	143
herav barnpensjon	8	13	12	14	15

Styrets beretning

Pensjonskassens formål og rettsstilling

Tromsø kommunale pensjonskasse (pensjonskassen) ble opprettet i 2014 av Tromsø kommune.

Pensjonskassens formål er å yte pensjoner til medlemmer og andre pensjonsberettigede i henhold til bestemmelsene i hovedtariffavtalen for kommunal sektor. Medlemmene er ansatte i Tromsø kommune og andre foretak med nær tilknytning til kommunen, herunder pensjonskassens egne ansatte.

Målsetningen er at medlemsforetakene og deres arbeidstakere og pensjonister skal oppleve pensjonskassen som den foretrukne leverandøren av offentlig tjenstepensjon. Dette oppnås ved å sikre finansieringen av pensjonsutbetalingene på en slik måte at arbeidsgivernes tilskudd til pensjonsordningen på lang sikt blir lavest mulig. Nøkkelfaktorer her er god kapitalforvaltning og effektiv drift. I tillegg legges det stor vekt på å yte god service overfor medlemmene, både gjennom generell informasjon og individuell service.

Pensjonskassen er en selvstendig juridisk enhet med egen regnskapsføring. Pensjonskassens midler holdes adskilt fra kommunens og foretakenes midler og pensjonskassen hefter ikke for kommunens og foretakenes forpliktelser. Styret er pensjonskassens øverste organ. Virksomheten er forankret i det samme lov- og forskriftsverk som gjelder for finans- og forsikringsbransjen for øvrig, og står under tilsyn av Finanstilsynet. Pensjonskassen er medlem av Pensjonskasseforeningen.

Pensjonskassens styre og administrasjon

Konsesjon og selskapsvedtekter

Tromsø kommunale pensjonskasse er gitt konsesjon til å drive kollektiv pensjonsforsikring i henhold til finansforetaksloven § 2-16. Pensjonskassens selskapsvedtekter er godkjent av Finanstilsynet.

Selskapsvedtekter for Tromsø kommunale pensjonskasse ble vedtatt av styret 15.05.2014 og godkjent av Finanstilsynet 26.08.2014. Vedtektene er sist endret 20.09.2018.

Administrasjon og drift

Det ble i 2020 avholdt ni møter, herav sju ordinære møter og to ekstraordinære møter. Det har også vært avholdt et styreseminar over to dager der styret gikk dypere inn i faglige problemstillinger knyttet til kapitalforvaltning.

Pensjonskassens revisor, PwC, deltok i to av styremøtene. Ansvarshavende aktuar fra Aktuarfirmaet Lillevold & Partners AS deltok i alle møtene.

Kommunestyret i Tromsø gjennomførte nyvalg av styre- og varamedlemmer i 2020. Pensjonskassens styre er sammensatt som følger:

Oppnevnt av kommunen	Varamedlemmer
Oddmund Åsen (leder)	Barbara Vögele
Rolleiv Lind (nestleder)	Irene Dahl
Bjørn-Gunnar Jørgensen	Rita Roaldsen
Ellen Øseth	Ivar Sæther
Wenche Øverås	Frank Isaksen
Valgt av rettighetshav.	Varamedlemmer
Fred Magne Johansen	John Alfred Nilsen
Marit Sebulonsen	Ragnhild Hakkebo

Styrets sammensetning reguleres av finansforetaksloven § 8-4. Styret skal ha minst fem medlemmer der minst ett medlem ikke har tilknytning til pensjonskassen eller medlemsforetakene. Tre av de faste styremedlemmene faller inn under denne definisjonen. Styret består av tre kvinner og fire menn. Det lovmessige kravet til kjønnsbalanse er dermed oppfylt.

Det er utbetalt 654.080 kroner i styrehonorarer i 2020.

Ved utløpet av 2020 hadde pensjonskassen fem fast ansatte medarbeidere, to kvinner og tre menn. Daglig leder er leid ut til Harstad kommunale pensjonskasse med 50 % av sin stilling. Pensjonskassen hadde dermed 4,5 årsverk internt per 31.12.2020. Intensjonen med samarbeidet med Harstad kommunale pensjonskasse er gjensidig kompetanse-utveksling og kostnadseffektiv drift.

Det har ikke inntruffet noen yrkesskade i løpet av det siste året. Styret anser at arbeidsmiljøet i pensjonskassen er godt. Pensjonskassens administrasjon hadde gjennom 2020 tilhold i Skippergata 35/39 i Tromsø.

Pensjonskassen innregner pensjonsforpliktelsene for egne ansatte etter IAS19.

I 2020 overtok pensjonskassen selv store deler av den forsikringstekniske administrasjonen fra Storebrand Pensjonstjenester AS. Pensjonskassen leier tilgang til Storebrand Pensjonstjenesters forsikringssystem, og har avtale om ulike former for faglig bistand. Denne strukturen legger godt til rette for nærhet til medlemmene ved informasjon, rådgivning og saksbehandling, samtidig som vi har tilgang til robuste systemer og spesialisert fagkom-

petanse for kompliserte saker.

Pensjonskassen kjøper også regnskapstjenester gjennom Storebrand Pensjonstjenester, som har utkontraktert denne delen av virksomheten til Aider AS.

Lillevold & Partners som i 2020 ble kjøpt opp av Gabler leverer aktuar-tjenester, og i 2020 har Isabelle Graasvoll vært pensjonskassens ansvarshavende aktuar.

Innen kapitalforvaltning har pensjonskassen inngått avtale om investeringsrådgivning og porteføljerapportering med Gabler Investments AS. Avtalen inkluderer rådgivning knyttet til utarbeidelse av investeringsstrategi og produktutvelgelse, rapportering, depotløsning for verdipapirhandel, avkastningsmåling og kontroll av etterlevelse av lover, forskrifter og interne strategier.

Thomas Steffensen i PwC er ansvarlig revisor for pensjonskassen.

Medlemsforetak

Pensjonskassen er pensjonsordningen for Tromsø kommunes arbeidstakere. Andre foretak som har nær tilknytning til kommunen og som har offentlig tjenestepensjonsordning for de ansatte, kan også ha pensjonsordning i pensjonskassen. Dette omfatter blant annet foretak kommunen har eierandel i eller stiftelser som er nært knyttet til kommunen.

Ved utgangen av 2020 hadde følgende foretak

forsikringsavtale med pensjonskassen:

- Tromsø kommune
- Tromsø Parkering AS
- Tromsø Havn KF
- Remiks-konsernet (4 aksjeselskaper)
- Tromsø kirkelige fellesråd
- Tromsøbadet KF
- Tromsø kommunale pensjonskasse

Forsikringsvirksomheten

Pensjonskassens pensjonsytelser følger av Sentral generell særavtale vedrørende pensjonsordninger innen KS-området (SGS 2020). Ytelsene omfatter alderspensjon, uførepensjon, ektefellepensjon og barnepensjon. For nærmere informasjon vises det til pensjonskassens hjemmesider www.tromsopensjonskasse.no.

Utviklingen i medlemsbestanden

Tabellen under gir en oversikt over antall medlemmer i pensjonskassen ved utgangen av 2020 sammenlignet med tidligere år.

Pensjonskassen har ved utgangen av 2020 5917 premiebetalende medlemmer, en økning på 0,4 prosent sammenliknet med foregående år. Det er 3 652 tidligere ansatte med opptjeningstid over 3 år, mens antallet av tidligere ansatte med mindre enn 3 års opptjening er 12 184 personer. Oppsatte rettigheter er rettighetene til tidligere ansatte i pensjonskassens medlemsforetak.

Tabell 1: Utvikling i medlemsbestand

	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Antall aktive medlemmer	5 917	5 894	5 868	5 638	5 759	5 294
Antall pensjonsister	2 009	1 909	1 856	1 705	1 649	1 589
- herav uførepensjonister	540	538	544	565	565	571
- herav AFP	28	21	35	32	25	
- herav alderspensjonister	1 268	1 211	1 157	983	926	868
- herav ektefellepensjonister	165	147	143	143	143	137
- herav barnepensjonister	8	13	12	14	15	13
Oppsatte rettigheter	16 652	15 573	14 575	13 173	12 086	11 040
Sum antall rettighetshavere	24 578	23 376	22 299	20 516	19 494	17 923

Pensjonister og utbetalte pensjoner

Tabellen viser utbetalte pensjoner og netto refusjon fra andre pensjonsordninger.

Premieinntekter

Tabellen under gir en oversikt over innbetalte premier til pensjonskassen i 2020 sammenlignet med 2019. I tabellen er arbeidstakers bidrag inkludert, dette utgjør 2 % av pensjongivende inntekt («pensjongsgrunnlag») og trekkes av arbeidsgiver. Øvrig premie betales i sin helhet av arbeidsgiver.

Nedgangen i premie fra 2019 til 2020 skyldes lavere reguleringspremier grunnet lav lønnsvekst i 2020.

Pensjonsforpliktelser

Tabellen under gir en oversikt over pensjonskassens risikoutjevningfond og premiereserve i 2020 sammenlignet med tidligere år:

Premiereserve er midler avsatt til dekning av pensjonskassens framtidige forsikringsforpliktelser. Generelt skal de forsikringstekniske forutsetninger gi uttrykk for realistiske forventninger om fremtidig utvikling av pensjonsutbetalingene til pensjonskas-

sen, samtidig som det er ønskelig med sikkerhetsmarginer. Pensjonskassens beregningsgrunnlag er utformet i overensstemmelse med dette.

Pensjonskassen anvender en dynamisk dødelighetstariff, K2013, og er fullfinansiert i tråd med denne. Premiereserven er beregnet med en gjennomsnittlig grunnlagsrente på 2,28 %.

Risikoutjevningfondet har som formål å absorbere svingninger i resultatet av forsikringsvirksomheten over tid, ved at risikoresultatet innenfor nærmere bestemte grenser kan salderes mot risikoutjevningfondet.

Finansvirksomheten

Formålet med kapitalforvaltningen er å sørge for at pensjonskassens eiendeler investeres slik at det oppnås best mulig avkastning innenfor forsvarlige risikorammer og det til enhver tid gjeldende regelverk. Kapitalforvaltningen har som mål at pensjonskassen har en forsvarlig egenkapital, bufferkapital og likviditet til å sikre avtalte pensjoner til enhver tid, samt å gi en avkastning som reduserer behovet for innbetalinger fra arbeidsgiverne. Dette gjøres ved å optimalisere den finansielle risikoen i inves-

Tabell 2: Utbetalte pensjoner

Pensjonsart (mill. kr.)	2020	2019	2018	2017	2016
Uførepensjon	28,67	28,7	27,8	28,8	29,2
Alderspensjon	85,4	80,8	76,6	66,9	61,5
Etterlattepensjon	7,62	7,19	6,57	6,59	6,56
Barnpensjon	0,8	0,98	0,99	1,13	1,04
AFP	16,2	15,3	12,3	7,64	8,05
Netto refusjoner (inntekt)	-7,58	-8,75	-7,35	-7,3	-10,36
Sum pensjonsutbetalinger	131,11	124,22	116,91	103,76	95,99

Tabell 3: Innbetalte premier

	Premiesats (% av pensjongsgrunnlag)		Premiebeløp (millioner kroner)	
	2020	2019	2020	2019
Ordinær premie	8,99 %	8,71 %	185	177
Reguleringspremie	2,13 %	6,61 %	44	135
Engangspremie	0,00 %	0,25 %	0	5
AFP65-67	0,93 %	0,92 %	19	19
Bruttogaranti	1,29 %	0,63 %	26	13
Admin. tillegg	1,23 %	1,14 %	25	23
Rentegarantipremie og fortjeneste	0,90 %	0,85 %	19	17
Sum premie	15,46 %	19,11 %	319	389

Tabell 4: Risikoutjevningfond og premiereserve

Millioner kroner	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Risikoutjevningfond	62,6	60,4	42,7	42	39,3	15,6
Premiereserve	3 940	3 929	3 652	3 367	3 136	2 933

teringsporteføljen gitt forpliktelser og tilgjengelig ansvarlig kapital.

Årlig finansresultat, eller tidligere avsatte regnskapsreserver, skal minimum dekke de årlige finanskostnader (grunnlagsrenten).

Retningslinjer for kapitalforvaltningen

Styret har utarbeidet strategi og retningslinjer for kapitalforvaltningen, som blir revidert minst én gang i året. Denne fastsetter hovedsakelig strategi for plassering av pensjonskassens midler, risikorammer og krav til løpende oppfølging. Strategi og retningslinjer skal sikre at pensjonskassen oppnår en god avkastning med en risiko som er tilpasset pensjonskassens risikobærende evne.

Pensjonskassens midler deles inn i selskapsporteføljen og kollektivporteføljen, som forvaltes separat. Kollektivporteføljen består av pensjonsmidlene, mens selskapsporteføljen består av pensjonskassens egenkapital.

I 2020 ble det foretatt noen mindre justeringer av investeringsstrategien. Målsatt aksjeandel i kollektivporteføljen ble økt fra 23 % til 25 % i desember. Målsatt andel høyrenteobligasjoner ble på samme tidspunkt økt fra 5 % til 10 %. Formålet er å kunne oppnå mer avkastning over tid, og endringene er godt tilpasset pensjonskassens kapitalsituasjon.

Forvaltningen av porteføljen er i sin helhet utkontraktert til profesjonelle og anerkjente kapitalforvaltere. Porteføljen er plassert i bredt diversifisert fond hos ulike forvaltere.

Finansmarked og makro

Markedsbevegelsene i 2020 har vært kraftige. I forbindelse med den globale spredningen av koronaviruset, med tilhørende nedstengninger og oppbremsinger av økonomien, falt aksjemarkedene verden over med i overkant av 30 prosent fra toppen i februar til bunnen i mars. Samtidig gikk kredittpåslag ut og rentenivået falt. I Norge fikk vi i samme periode en betydelig kronesvekkelse mot sentrale valutaer.

Trenden i markedet snudde i slutten av mars i forbindelse med at amerikanske og europeiske myndigheter iverksatte kraftige pengepolitiske og finanspolitiske tiltak for å redusere de økonomiske ringvirkningene av pandemien og stabilisere kapitalmarkedene. Det viktigste for markedsutviklingen har vært at sentralbanker verden over har satt styringsrentene ned og innført støttekjøpsprogram av obligasjoner.

Siden markedene bunnet ut i mars har vi sett en nær kontinuerlig reversering av de kraftige markedsbevegelsene. Aksjemarkedene har steget, kredittpåslag har falt, og den norske kronen har styrket seg mot blant annet amerikanske dollar og euro. I november kom de første positive vaksinyhetene som har bidratt til en sterk avslutning på året. Mot slutten av året har vi også sett at rentenivået har startet å øke noe fra rekordlave nivåer.

Samlet sett endte verdensindeksen målt i norske kroner opp 12,4 prosent i 2020. Selv om markedet som helhet ga svært god avkastning har det vært stor spredning mellom ulike sektorer. Blant vinnerne finner vi teknologi og konsumselskaper som har opplevd større etterspørsel etter sine varer og tjenester, mens energisektoren står frem som den største taperen. Dette er også en av forklaringene til at Oslo Børs har gjort det svakere enn verdensindeksen i 2020 med Hovedindeksen opp 4,6 prosent for året.

Avkastningen i rentemarkedet har vært preget av fall i rentekurven og store endringene i kredittpåslagene som har vært gjennom året. For året som helhet endte en global renteindeks opp 5,2 prosent, mens en norsk kredittindeks med 3 års durasjon endte opp 5,0 prosent. Kredittpåslagene som gikk betydelig ut i mars var ved utgangen av 2020 neste tilbake til de samme nivåene som vi så ved inngangen av året. Rentnivåene derimot er fortsatt veldig lave og betydelig lavere enn ved inngangen av året, noe som er årsaken til den gode avkastningen fra rentemarkedet i 2020.

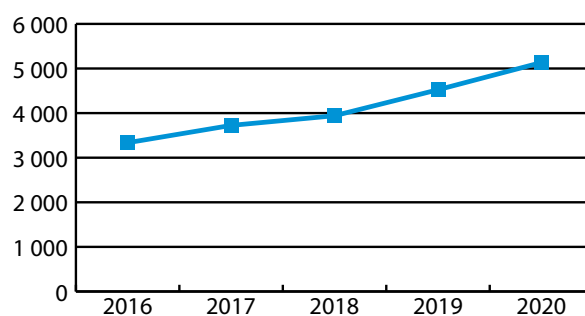
Aktivaforordning og resultatater – kollektivporteføljen

Fordelingen av aktiva i kollektivporteføljen var per utgangen av 2020 som i tabellen under, sammenlignet med de tre foregående år:

Plasseringenes markedsverdi per utgangen av de fire siste årene framgår av følgende tabell (i millioner kroner):

Kollektivporteføljens samlede verdi per 31.12.2020 var altså 5 134 millioner kroner. Figuren under viser porteføljens verdiutvikling i perioden 2016-2020. Porteføljens vekst kommer både av avkastning på investeringene og innbetalt pensjonspremie som dekker vekst i pensjonsforpliktelsene.

Verdiutvikling kollektivporteføljen

Pensjonskassens investeringer i kollektivporteføljen ga god avkastning i 2020. Tabellen under viser verdjustert avkastning per aktivaklasse og totalt for perioden 2017 – 2020:

Tabell 5: Aktivaforordning, kollektivporteføljen

Aktivaforordning, kollektivporteføljen	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Aksjer utviklede markeder	20,1 %	20,3 %	15,9 %	15,8 %	14,9 %
Aksjer framvoksende markeder	5,1 %	3,1 %	2,4 %	2,0 %	1,0 %
Globale høyrenteobligasjoner	7,3 %	7,1 %	5,0 %	4,9 %	0,0 %
Norske/nordiske høyrenteobl.	4,9 %	0,0 %	5,0 %	5,0 %	0,0 %
Globale obligasjoner	24,7 %	19,8 %	20,4 %	19,8 %	13,0 %
Norske/nordiske obligasjoner	22,7 %	33,1 %	35,3 %	37,4 %	52,1 %
Eiendom	11,9 %	10,9 %	10,6 %	9,5 %	4,8 %
Pengemarked/bank	3,2 %	5,8 %	5,5 %	5,6 %	14,1 %
Totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tabell 6: Kollektivporteføljen

Kollektivporteføljen, millioner kroner	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017
Aksjer utviklede markeder	1 034,2	918,7	627,9	588,4
Aksjer framvoksende markeder	260,3	139,2	93,7	76,2
Globale høyrenteobligasjoner	376,3	319,2	195,4	183,3
Norske/nordiske høyrenteobl.	253,6	-	197,9	184,8
Globale obligasjoner	1 267,9	894,5	802,5	738,0
Norske/nordiske obligasjoner	1 163,0	1 497,1	1 392,1	1 394,3
Eiendom	611,9	492,4	416,4	352,2
Pengemarked/bank	166,7	262,5	215,3	207,0
Totalt	5 133,9	4 523,6	3 941,2	3 724,1

Tabell 7: Verdjustert avkastning

Verdjustert avkastning	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017
Aksjer utviklede markeder	12,6 %	25,3 %	-9,0 %	18,5 %
Aksjer framvoksende markeder	16,9 %	26,2 %	-18,2 %	23,1 %
Globale høyrenteobligasjoner	3,4 %	13,9 %	-2,5 %	3,9 %
Norske/nordiske høyrenteobl.	0,4 %	6,3 %	3,2 %	5,6 %
Globale obligasjoner	6,5 %	7,8 %	-0,4 %	3,1 %
Norske/nordiske obligasjoner	5,1 %	3,2 %	1,1 %	2,9 %
Eiendom	8,7 %	7,2 %	5,4 %	10,1 %
Pengemarked/bank	-0,3 %	2,4 %	1,6 %	2,2 %
Samlet avkastning kollektivporteføljen	8,6 %	9,4 %	-0,9 %	6,0 %

Styret anser avkastningen i 2020 som bedre enn forventet gitt markedsutviklingen og porteføljens risikoeksponering. Den gode avkastningen har styrket pensjonskassens bufferkapital og risikobærende evne.

Porteføljen med mest risiko, altså aksjeporteføljen, ga best avkastning. Det var store kursvariasjoner i aksjemarkedet gjennom året, men pensjonskassen lyktes godt med sin strategi og endte året med god aksjeavkastning.

Pensjonskassen har en vesentlig eksponering mot globale obligasjoner med lav forventet risiko. Disse ga en avkastning på 6,5 %. Den noe uvanlig høye avkastningen fra disse investeringene kom av det globale rentefallet som følge av Covid-19 pandemien.

Tabellen viser verdijustert avkastning som er avkastning inkludert urealiserte gevinster. Merk at avkastningstallene i tabellen over er netto etter fratrukk av forvaltningshonorarer.

Bokført avkastning er den avkastningen som kommer til regnskapsmessig anvendelse, og i forhold til verdijustert avkastning er den justert for endringer i urealiserte gevinster. Bokført avkastning for 2020 var 3,7 %, mot 3,4 % i 2019.

Tabellen under viser avkastningen i 2020 sammenlignet med tidligere år. Verdijustert avkastning er endringen i porteføljens markedsverdi. Bokført avkastning er den avkastningen som kommer til regnskapsmessig anvendelse, og i forhold til verdijustert avkastning er den justert for økning eller fall i urealiserte gevinster:

Aktivaforordning og resultater – selskapsporteføljen

Tabellene under viser sammensetningen av selskapsporteføljen ved utgangen av 2020 i prosent og i markedsverdi:

Som tabellen viser, består selskapsporteføljen for en stor del av eiendommer som pensjonskassen eier direkte. Disse ble overdratt fra Tromsø kommune som tingsinnskudd i forbindelse med opprettelsen av pensjonskassen i 2014. Verdien oppdateres årlig etter takst som i 2020 ble utført av Troms Takst AS. Tromsø kommune er eneste leietaker på alle eiendommene.

Finansiell risiko

Styret har valgt en forvaltningsstrategi med forholdsvis moderat risiko. Med risiko menes i denne sammenheng sannsynligheten for tap i våre aktivas verdi i forhold til tilgjengelig bufferkapital. For å sikre en høyest mulig avkastning i forhold til det valgte risikonivå, har pensjonskassen bygd opp en forvaltningsportefølje som består av obligasjoner, aksjer, eiendom og bankinnskudd.

De ulike aktiva er i varierende grad utsatt for finansiell risiko. Aksjerisiko, eiendomsrisiko, kreditrisiko, renterisiko, valutarisiko og likviditetsrisiko er hovedformene for finansiell risiko disse plasseringene er utsatt for.

Aksjerisiko

Med aksjerisiko menes risiko for tap på aksjer som følge av endringer i markedspriser på disse. Pensjonskassen har fastsatt allokeringssrammer for å begrense denne type risiko.

Eiendomsrisiko

Med eiendomsrisiko menes risiko for tap av verdi av eiendom som følge av nedgang i markedspriser på disse. Hva angår eiendomsrisiko vil denne i noen grad avdempes som følge av løpende leieinntekter, men til gjengjeld foreligger det en viss motpartsrisiko knyttet til leietakers betalingsevne. Pensjonskassens egne eiendommer leies ut til Tromsø kommune, og motpartsrisikoen anses som lav. Den

Tabell 8: Aktivaforordning, selskapsporteføljen

Aktivaforordning, selskapsporteføljen	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017
Eiendom, egen	64,1 %	66,7 %	71,9 %	78,4 %
Norske/nordiske obligasjoner	14,4 %	13,7 %	11,2 %	8,6 %
Pengemarked/bank	21,6 %	19,6 %	16,9 %	13,0 %
Totalt	100 %	100 %	100 %	100 %
Selskapsporteføljen, millioner kroner	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017
Eiendom, egen	357,5	348,6	374,5	363,0
Norske/nordiske obligasjoner	80,1	71,7	58,4	40,0
Pengemarked/bank	120,3	102,4	88,1	60,2
Totalt	557,9	522,7	521,0	463,2

Øvrige eiendomseksponeringen er gjennom bredt diversifiserte ubelånte eiendomsfond der motpartsrisikoen anses som moderat.

Kredittrisiko

Med kredittrisiko menes risiko for at utsteder av en obligasjon misligholder sine forpliktelser. For å holde kredittrisikoen innenfor akseptable rammer, har styret fastsatt krav til kredittverdighet til investeringer som inngår i de finansielle porteføljer og forhåndsgodkjent forvalternes kredittvurderingssystem.

Porteføljen av høyrenteobligasjoner har høyest kredittrisiko. Her har styret fastsatt at kredittverdigheten til utstederne i hovedsak skal være i øvre ende blant utstedere i denne kategorien. Forskrift om pensjonsforetak setter en maksimal begrensning mot enkeltutsteder på 4 prosent av forvaltningskapitalen.

Renterisiko

Renterisiko er risiko for verditap på rentebærende instrumenter, som obligasjoner og pengemarkedsplasseringer, på grunn av endringer i det generelle rentenivået. Høyere renter vil, alt annet likt, redusere omsetningsverdien av rentebærende instrumenter på kort sikt, men på den annen side gi høyere løpende avkastning på lengre sikt.

Pensjonskassen har fastsatt rammer for durasjon for å styre renterisikoen i porteføljen. Pensjonskassens forvaltere anvender renterelaterte derivater for å styre markedsrisikoen knyttet til obligasjonsporteføljen. Hensikten er å effektivisere strategien på en mest mulig effektiv måte uten å øke risikoeksponeringen.

Valutarisiko

Valutarisiko er verdiendringer som følge av svingninger i valutakursene. Etter Forskrift om pensjonsforetak kan maksimalt 30 % av kollektivporteføljen være eksponert mot fremmed valuta. Pensjonskassen valutasikrer om lag 55 % av aksjeporteføljen, mens øvrige utenlandske plasseringer er fullt ut valutasikret. Dermed er cirka 14 % av kollektivporteføljen eksponert mot svingninger i valutakursene.

Likviditetsrisiko

Pensjonskassen skal til enhver tid holde en likviditetsreserve som tilsvarer to måneders pensjonsutbetaling. Pensjonskassen kan på kort varsel omgjøre store deler av sine investeringer til likviditet, og likviditetsrisikoen anses derfor som svært lav.

Likviditetsutviklingen gjennom 2020 er vist i kontantstrømoppstillingen. Netto kontantstrøm i 2020 var minus 75 millioner kroner og likviditetsbeholdningen per 31.12.2020 var 41 millioner kroner. Pensjonskassen har løpende inntekter hovedsakelig fra premieinnbetalinger (månedlig), refusjoner fra andre pensjonsinnretninger (månedlig) og husleie (kvartalsvis). Innbetalt premie fordeles mellom konto for pensjonsutbetaling og verdipapirer i kollektivporteføljen. Inngående refusjoner betales til driftskonto og dekker utgående refusjoner og andre driftskostnader. Husleie fordeles mellom utgifter til drift og vedlikehold av investeringseiendommene og verdipapirer i selskapsporteføljen.

Renter og utbytter fra verdipapirfond reinvesteres vanligvis i de respektive fond. Nye investeringsaktiviteter finansieres ved salg av verdipapirer.

Risikorapportering

Styret har tilgang til rapporter som viser estimert utvikling i porteføljene på daglig basis, samt månedlige rapporter med avstemte verdier. Utviklingen i porteføljene gjennomgås i mer detalj i alle ordinære styremøter, altså minst sju ganger per år. I årlig styreseminar og noen av styremøtene har man dessuten mer detaljerte diskusjoner rundt enkeltelementer i porteføljene. Styret legger stor vekt på å videreutvikle sin kompetanse innen kapitalforvaltning.

Avkastningen som oppnås blir løpende målt i forhold til relevante referanseindekser. Beregninger av det forenklete solvenskapitalkravet utarbeides og drøftes i styret kvartalsvis, eller oftere ved behov. Styret har etablert avtale med Gabler Investments AS om overvåking og rapportering av kapitalforvaltningen i pensjonskassen.

Risikostyring og soliditet

Risikostyringen blir fulgt opp gjennom internkontrollrutiner. Pensjonskassen har kartlagt de vesentligste risikoene knyttet til følgende overordnede målsettinger:

- Tromsø kommunale pensjonskasse skal
 - sørge for effektiv og rasjonell drift
 - yte god kundeservice for medlemmene og tilhørende virksomheter
 - være en foretrukket arbeidsplass innenfor pensjon og kapitalforvaltning
 - ta samfunnsansvar ved bærekraftige investeringer
 - etterleve lover, regler og interne retningslinjer, og ikke ha vesentlige feil i intern og ekstern rapportering
 -

- være fremtidsrettet og ha fokus på utvikling- og forbedringsarbeid

Risikoene er vurdert med sannsynlighet og konsekvens, og kontrolltiltak er beskrevet. Avvik registreres og følges opp fortløpende. Styret har i 2020 gjennomgått dokumentasjonen med bakgrunn i daglig leders faste rapport om internkontroll.

Det stilles regulatoriske krav til hvordan kapitalen kan investeres, og hvordan pensjonskassen utøver sin forvaltning. Pensjonskassens finansielle risiko styres blant annet gjennom oppfølging og rapportering av etablerte overordnede mål knyttet til det forenklete solvenskapitalkravet for pensjonskasser som trådte i kraft per 1.1.2019.

Pensjonskassens solvensmarginkapital var god ved utgangen av året. Denne består av egenkapital, risikoutjevningsfond og tilleggsavsetninger. Tromsø kommune tilførte 10,7 millioner kroner til innskutt egenkapital i 2020. Pensjonskassens opptjente egenkapital ble tilført 47 millioner kroner.

Finanstilsynet følger opp pensjonskassene hvert halvår ved at pensjonskassene rapporterer på det forenklete solvenskapitalkravet etter en standard modell. Modellen beregner solvenskapitaldekningen, som er definert som pensjonskassens ansvarlige kapital dividert på solvenskapitalkravet. Solvenskapitalkravet er et anslag på hvilket beløp pensjonskassen kan antas å tape med 0,5 % sannsynlighet. Pensjonskassene er pålagt å ha en solvenskapitaldekning på over 100 % til enhver tid.

I henhold til beregningen for fjerde kvartal 2020 var pensjonskassens ansvarlige kapital 1 482 millioner kroner, mens samlet solvenskapitalkrav

var 948 millioner kroner. Dette tilsvarer en solvenskapitaldekning på 156 %, som anses å være meget tilfredsstillende.

Styret har fastsatt risikomål- og rammer for å bidra til å sikre at risikoene både innen forsikring og kapitalforvaltning bidrar til en akseptabel balanse mellom utvikling, avkastning og risiko. Etter pensjonskassens investeringsstrategi skal tiltak vurderes dersom solvenskapitaldekningen faller under 120 %. Tiltak kan være reduksjon av risiko, økning i premietilskudd eller egenkapitalinnskudd.

Samfunnsansvar og bærekraft

Pensjonskassens virksomhet forurenser ikke det ytre miljø.

Pensjonskassens samfunnsansvar er i første rekke å levere offentlig tjenestepensjon på en kostnadseffektiv måte.

Våre midler er plassert i aksje- og rentefond gjennom anerkjente forvaltere. Pensjonskassen har dermed ikke direkte innflytelse på hvilke selskaper som ligger i porteføljen til enhver tid. Disse rettingslinjene er utformet for å minimere sannsynligheten for at uønskede plasseringer kommer inn i porteføljene.

Pensjonskassens midler skal derfor investeres gjennom forvaltere som søker å investere i selskaper som:

- Overholder menneskerettigheter og arbeidstageres rettigheter.
- Har en troverdig og transparent selskapsstyring, og overholder korrupsjonslovgivning.
- Ikke forårsaker store miljøødeleggelser gjennom sin virksomhet.

- Ikke har en vesentlig andel av sine inntekter fra virksomhet som på annen måte anses som uakseptabel. Dette kan eksempelvis dreie seg om produksjon av tobakk, pornografi eller kontroversielle våpen.

For å oppnå dette, kreves det at alle pensjonskassens forvaltere skal ha signert på at de følger FNs prinsipper for bærekraftige investeringer. Alle fond pensjonskassen er investert i må kunne dokumentere en tilfredsstillende ESG-policy. De skal også kunne redegjøre for sitt ESG-arbeid på selskapsnivå på en tilfredsstillende måte.

Styret har også fastsatt konkrete og målbare krav som forvalterne må oppfylle. Vurdering av ESG-risiko er alltid en integrert del av styrets beslutningsgrunnlag ved innfasing av nye fond i porteføljen.

Pensjonskassen skal styrke sin ESG-profil over tid. Dette kan oppnås ved grundig vurdering av nye fond, samt måling og oppfølging av eksisterende forvaltere.

En rapport over porteføljens ESG-profil behandles kvartalsvis av styret.

Kommentarer til regnskapet

Resultat

Pensjonskassen oppnådde et positivt totalresultat for 2020. En oversikt over hovedpostene i regnskapet sammenlignet med foregående år finnes på neste side.

Resultat før skattekostnad var på 62,3 millioner kroner. Herav bidro forsikringsvirksomheten med 21,0 millioner kroner mens forvaltningen av egenkapitalen bidro med 41,4 millioner kroner. Overskuddsmidlene er tilført risikoutjevningsfond, foretakens premiefond, tilleggsavsetninger og pensjonskassens opptjente egenkapital.

Avkastningsresultatet er de samlede bokførte inntektene fra pensjonskassens investeringer fratrukket den avkastningen pensjonskassen garanterer foretakene. Avkastningsresultatet for 2020 var 50,0 millioner kroner. Det gode avkastningsresultatet avspeiler en god utvikling i finansmarkedene gjennom året. Urealiserte gevinster tilfaller kursreguleringsfondet, som kan inntektsføres ved negativ kursutvikling senere. Kursreguleringsfondet har økt med 243 millioner kroner, slik at pensjonskassens buffer mot negativ kursutvikling er styrket. Det positive avkastningsresultatet er tilført tilleggsavsetningene. Tilleggsavsetningene er bufferkapital som etter nærmere regler kan inntektsføres når avkastningsresultatet er negativt.

Risikoresultatet viser utviklingen i forsikringsmessige avsetninger og utbetalinger i forhold til premietariffene. Dersom utbetalingene/avsetningene knyttet til forsikringshendelser (uførhet, død og etterlatte) er høyere enn premieinntektene blir risikoresultatet negativt, og omvendt. Risikoresultatet kan også inkludere engangseffekter for eksempel som følge av planendringer eller oppdateringer i medlemsdatabasen. Det samlede risikoresultatet for 2020 ble 17,8 millioner kroner. Risikoresultatet er disponert til foretakens premiefond.

Administrasjonsresultatet er positivt med 0,12 millioner kroner.

Resultatet av forvaltningen av pensjonskassens egenkapital ble 41,4 millioner kroner.

Balanse

Tabellen med balanseposter viser at pensjonskassen har vokst siden 2015. Både egenkapitalen, forpliktelsene og forvaltningskapitalen har økt. Den samlede balansen har i perioden økt fra 5,25 milliarder kroner til 5,75 milliarder kroner, en økning på 9,5 %. Det er nødvendig å bygge egenkapital og andre buffere i takt med veksten i pensjonsmidlene. For å ivareta en forutsigbarhet for pensjonskassen og Tromsø kommune som sponsor, har kommunen siden 2017 ytt et årlig egenkapitalinnskudd til pensjonskassen på 10 millioner kroner.

Styret mener at årsregnskapet gir et korrekt bilde av pensjonskassens eiendeler og gjeld. Pensjonskassen har en god økonomisk og finansiell stilling som gir grunnlag for fortsatt drift.

Endringer i forsikringsforpliktelsene og resultat-disponering

Resultatelementene for 2020 er disponert som følger:

- Risikoresultatet på 17,8 millioner kroner er tilført foretakens premiefond.
- Av avkastningsresultatet på 50,0 millioner kroner, er risikoutjevningsfondet tilført 2,25 millioner kroner i pliktig avkastning. Resten, 47,8 millioner kroner, er disponert til tilleggsavsetninger.
- Urealiserte gevinster i kapitalforvaltning på 243 millioner kroner er tilført kursreguleringsfondet.
- Skattekostnaden for 2020 er 15,6 millioner kroner.
- Av totalresultatet på 47,0 millioner kroner, er 44,7 millioner kroner tilført opptjent egenkapital. De resterende 2,25 millioner kroner er tilført risikoutjevningsfondet.

Pensjonsreformen i offentlig sektor har gitt en nedgang i behovet for avsetninger, beregnet til 228 millioner kroner. Av dette beløpet er 205 millioner kroner frigjort fra premiereserven og overført til foretakenes premiefond i regnskapsåret 2020. De resterende 23 millioner kroner er holdt tilbake i premiereserven og antas frigjort ved avleggelse av årsregnskap for 2021.

Fortsatt drift

Årsregnskapet er ført etter gjeldende lover og forskrifter for pensjonskasser. Pensjonskassens eiendeler og gjelde er beregnet og verdsatt ut fra

disse bestemmelsene. Styret mener at årsregnskapet gir et rettviseende bilde av pensjonskassens eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat på balansedagen.

Regnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift og at pensjonskassen drives videre under gjeldende regelverk og rammebetingelser.

På grunn av restriksjonene som er innført med tanke på reise- og møtevirksomhet for å begrense spredningen av SARS-Cov-2 viruset, er årsberetningen signert elektronisk.

Tromsø, den 23. mars 2020

Styret i Tromsø kommunale pensjonskasse

Oddmund Åsen
Styreleder

Wenche Øverås
Styremedlem

Ellen Øseth
Styremedlem

Bjørn-Gunnar Jørgensen
Styremedlem

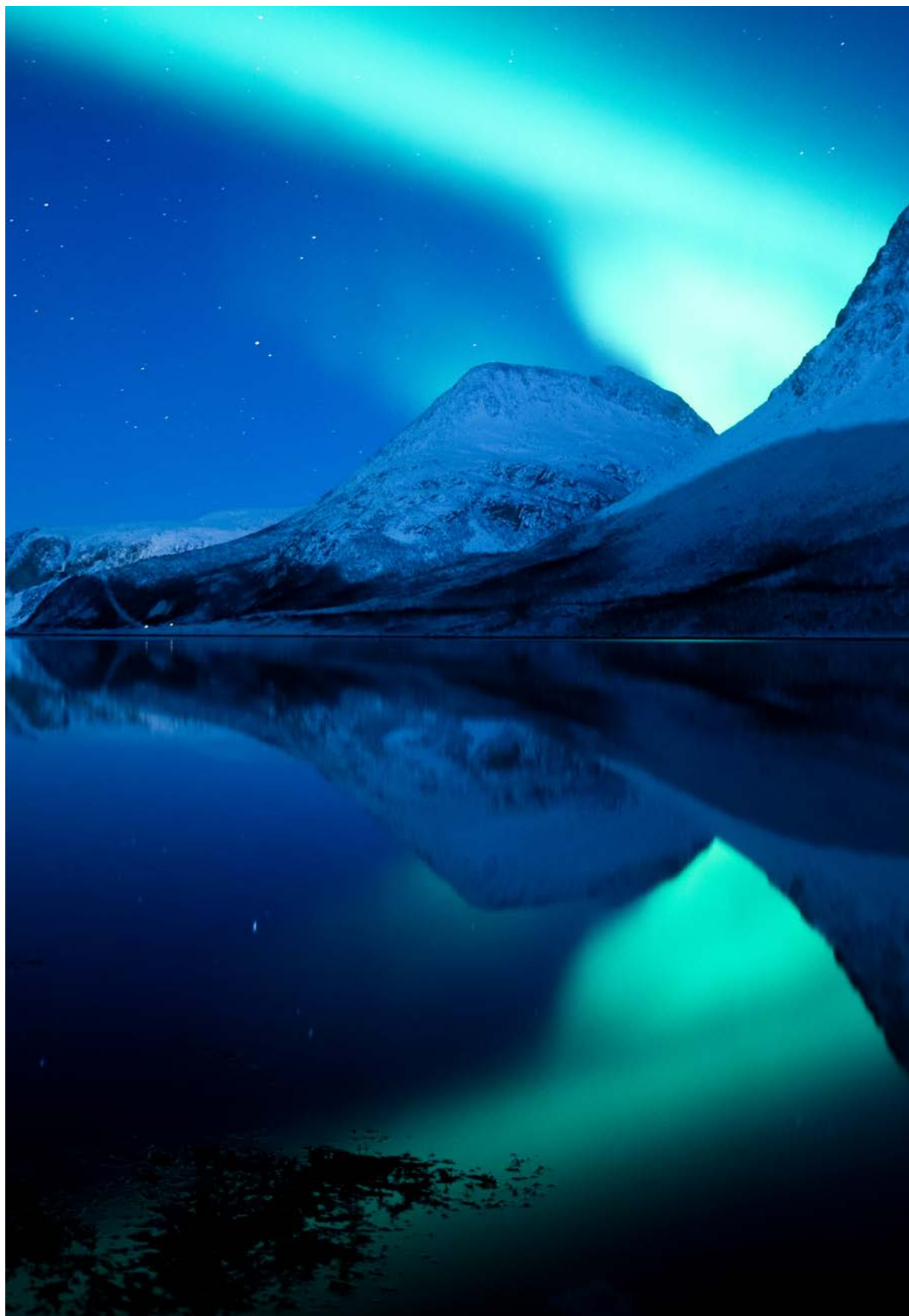
Erling Høyér-Pettersen
Daglig leder

Rolleiv Lind
Nestleder

Marit Sebulonsen
Styremedlem

Fred Magne Johansen
Styremedlem

Regnskap og noter

Resultatregnskap

TEKNISK REGNSKAP	Note	31.12.2020	31.12.2019
1. Premieinntekter			
1.1 Forfalte premier, brutto	26	318 827 460	388 946 246
1.2 Avgitte gjenforsikringspremier	20	-155 000	-155 000
1.3 Overføring av premiereserve og pensjonskapital mv. fra andre forsikringsforetak/pensjonsforetak	2	1 851 928	0
Sum premieinntekter for egen regning		320 524 388	388 791 246
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
2.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		69 441 671	58 865 470
2.4 Verdiendringer på investeringer		242 995 693	244 503 085
2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer		91 775 655	81 254 999
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		404 213 019	384 623 554
4. Andre forsikringsrelaterte inntekter		240 133	818 838
5. Pensjoner			
5.1 Utbetalte pensjoner mv.			
5.1.1 Brutto	31	-131 195 663	-124 330 388
Sum pensjoner		-131 195 663	-124 330 388
6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			
6.1 Endring i premiereserve mv.			
6.1.1 Til (fra) premiereserve mv., brutto	22	-10 909 067	-276 861 799
6.2 Endring i tilleggsavsetninger	22	-47 755 369	-38 548 598
6.3 Endring i kursreguleringsfond	22	-242 995 693	-244 503 085
6.4 Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.			
6.4.1 Endring i premiefond	22	-224 101 867	-11 962 321
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser		-525 761 996	-571 875 803
8. Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser			
8.2 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	16	-17 844 538	-16 198 108
Sum midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser		-17 844 538	-16 198 108
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader			
9.1 Forvaltningskostnader		-15 124 804	-13 011 635
9.2 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	18	-14 063 076	-15 422 367
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-29 187 880	-28 434 002
10. Andre forsikringsrelaterte kostnader		-11 512	-32 913
11. Resultat av teknisk regnskap		20 975 949	33 362 423

IKKE-TEKNISK REGNSKAP	Note		
12. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
12.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		2 521 477	1 817 299
12.3 Netto driftsinntekt fra eiendom		27 964 553	24 663 810
12.4 Verdiendringer på investeringer		2 037 776	2 935 243
12.4 Verdiendringer på investeringseiendom	13	8 900 000	-25 900 000
12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer		1 096 402	392 595
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		42 520 207	3 908 946
14. Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
14.1 Forvaltningskostnader		-386 731	-305 136
14.2 Andre kostnader		-774 051	-87 968
Sum forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen		-1 160 781	-393 104
15. Resultat av ikke-teknisk regnskap		41 359 426	3 515 842
16. Resultat før skattekostnad		62 335 375	36 878 265
17. Skattekostnader	4, 5	-15 630 156	-8 839 908
18. Resultat før andre inntekter og kostnader		46 705 219	28 038 357
19. Andre inntekter og kostnader			
19.1.2 Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger	11	264 284	-68 970
Sum andre resultatkomponenter		264 284	-68 970
20. Totalresultat		46 969 503	27 969 387
Avkastning til risikoutjevningssfond	16	-2 252 479	-1 448 858
Overført til risikoutjevningssfond		0	-16 198 103
Overført til annen opptjent egenkapital		-44 717 024	-10 322 426
Sum overføringer		-46 969 503	-27 969 387

Balanse

EIENDELER	Noter	31.12.2020	31.12.2019
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN			
2. Investeringer			
2.1 Bygninger og andre faste eiendommer			
2.1.1 Investeringseiendommer	13	357 500 000	348 600 000
2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
2.4.2 Rentebærende verdipapirer	8	200 834 317	174 105 859
2.4.3 Utlån og fordringer	6, 12	104 296	6 603
Sum investeringer		558 438 614	522 712 462
3. Fordringer			
3.1 Fordringer i forbindelse med direkte forretninger		2 456 759	3 597 087
3.2 Andre fordringer		1 395 498	63 964 458
Sum fordringer		3 852 258	67 561 544
4. Andre eiendeler			
4.1 Anlegg og utstyr		612 711	628 618
4.2 Kasse, bank		9 074 838	42 062 823
Sum andre eiendeler		9 687 548	42 691 441
5. Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
5.2 Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		2 963 531	2 875 179
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		2 963 531	2 875 179
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		574 941 950	635 840 626
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE			
6. Investeringer i kollektivporteføljen			
6.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	7	1 903 452 816	1 547 844 803
6.4.2 Rentebærende verdipapirer	8	3 153 239 940	2 909 402 370
6.4.3 Utlån og fordringer	6, 12	120 503 582	157 421 979
6.4.4 Finansielle derivater	9	0	3 561 714
Sum investeringer i kollektivporteføljen		5 177 196 338	4 618 230 865
Sum eiendeler i kundeporteføljene		5 177 196 338	4 618 230 865
SUM EIENDELER		5 752 138 290	5 254 071 491

	Noter	31.12.2020	31.12.2019
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER			
10. Innskutt egenkapital	14	313 816 439	303 155 519
11. Opptjent egenkapital			
11.1 Risikoutjevningfond		62 640 653	60 388 174
11.2 Annen opptjent egenkapital		208 180 560	163 463 537
Sum opptjent egenkapital		270 821 213	223 851 711
13. Forsikringsforpliktelser i livsforsikring - kontraktsfastsatte forpliktelser			
13.1 Premiereserve mv.	22, 24	3 939 717 049	3 928 807 982
13.2 Tilleggsavsetninger	22, 24	228 116 046	179 967 918
13.3 Kursreguleringsfond	22, 24	501 688 119	258 692 426
13.4 Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	22, 24, 25	430 298 155	190 374 367
Sum forsikringsforpliktelser – kontraktsfastsatte forpliktelser		5 099 819 369	4 557 842 692
15. Avsetninger for forpliktelser			
15.1 Pensjonsforpliktelser o.l.	11	2 134 148	2 023 071
15.2 Forpliktelser ved skatt			
15.2.1 Forpliktelser ved periodeskatt	4, 5	14 285 849	11 233 705
15.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt	4, 5	29 299 915	34 037 206
15.3 Andre avsetninger for forpliktelser		4 282 700	3 284 294
Sum avsetninger for forpliktelser		50 002 612	50 578 276
16. Forpliktelser			
16.1 Finansielle derivater	9	0	6 283 326
16.3 Andre forpliktelser		4 546 890	99 207 925
Sum forpliktelser		4 546 890	105 491 251
17. Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter			
17.2 Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		13 131 766	13 152 042
Sum påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		13 131 766	13 152 042
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		5 752 138 289	5 254 071 491

Egenkapitalendringer

	Annen innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital		Sum opptjent egenkapital	Sum egenkapital
		Risiko-utjevning-fond	Opptjent egenkapital		
Egenkapital pr. 31.12.2018	282 475 287	42 026 758	119 993 918	162 020 676	444 495 963
Resultat før andre inntekter og kostnader			28 038 357	28 038 357	28 038 357
Andre inntekter og kostnader			-68 970	-68 970	-68 970
Skatt på andre inntekter og kostnader			0	0	0
Totalresultat			27 969 387	27 969 387	27 969 387
Endring i risikoutjevning-fond		17 646 961	-17 646 961	0	0
Sum disponeringer		17 646 961	10 322 426	27 969 387	27 969 387
Endring i innskutt egenkapital	10 517 241				10 517 241
Egenkapital pr. 31.12.19	303 155 519	60 388 174	163 463 537	223 851 711	527 007 230
Resultat før andre inntekter og kostnader			46 705 219	46 705 219	46 705 219
Andre inntekter og kostnader			264 284	264 284	264 284
Totalresultat			46 969 503	46 969 503	46 969 503
Endring i risikoutjevning-fond		2 252 479	-2 252 479	0	0
Sum disponeringer		2 252 479	44 717 024	46 969 503	46 969 503
Endring i innskutt egenkapital	10 660 920				10 660 920
Egenkapital pr. 31.12.2020	313 816 439	62 640 653	208 180 560	270 821 213	584 637 653

Kontantstrømoppstilling

	2020	2019
Innbetalte premier	366 288 310	355 472 140
Overført premiereserve fra andre selskap	2 244 687	-
Utbetalt gjenforsikring	-155 000	-155 000
Utbetalte pensjoner	-136 194 986	-111 926 242
Innbetalinger refusjoner	16 878 982	17 554 813
Utbetalinger refusjoner	-10 621 355	-8 851 627
Innbetalinger vedrørende driften	38 106 057	36 494 635
Innbetalinger av renter	60 129 189	31 222 086
Utbetalinger av renter	-143 673	-53 002
Innbetalinger av utbytte	17 995 373	24 604 719
Utbetaling av skatt	-17 315 303	-11 515 127
Utbetalinger vedrørende drift av eiendommene	-8 943 814	-12 532 169
Utbetalinger vedrørende driften for øvrig	-17 212 471	-23 915 337
Netto kontantstrøm av operasjonelle aktiviteter (A)	311 055 996	296 399 889
Realisert gevinst ved salg av investeringer	71 169 137	122 340 775
Realisert tap ved salg av investeringer	7 388 022	-40 437 553
Netto inn-/utbetalinger ved kjøp/salg av investeringer	-475 406 188	-312 023 126
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter (B)	-396 849 029	-230 119 904
Innbetaling av kjernekapital	10 660 920	10 517 241
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter (C)	10 660 920	10 517 241
Netto kontantstrøm i perioden (A+B+C)	-75 132 113	76 797 226
Likviditetsbeholdning pr. 01.01	116 643 474	39 846 249
Likviditetsbeholdning pr. 31.12	41 511 361	116 643 475

Noter

Note 1: Regnskapsprinsipper

Generelt

Regnskapet er satt opp i samsvar med god regnskapsskikk, regnskapsloven og forskrift av 20. desember 2011 nr. 1457 om årsregnskap for pensjonsforetak. For pensjonsforetak kommer reglene i IFRS til anvendelse der dette fremgår av årsregnskapsforskriften. Dette gjelder blandt annet ved innregning og måling av finansielle instrumenter og forsikringsforpliktelser. Noteopplysningene er utarbeidet etter årsregnskapsforskriftens kapittel 5.

Investeringseiendommer

Eiendommer som leies ut er klassifisert som investeringseiendommer.

Investeringseiendommer vurderes til virkelig verdi. Verdien vurderes på rapporteringstidspunkt. Endringer i verdi føres over resultatregnskapet.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt og utsatt skattefordel er beregnet på forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Evt. utsatt skatt balanseføres som gjeld.

Forsikringsmessige forhold

Regnskapsstandarden omhandler regnskapsmessig behandling av forsikringskontrakter. Pensjonskassens forsikringskontrakter omfattes av standarden. De regnskapsmessige avsetningene knyttet til forsikringskontrakter er i utgangspunktet forankret i norsk særlovgivning.

Premieinntekter

Netto premieinntekter omfatter årets forfalte premie. Forhåndsprising av premie for rentegaranti, administrasjon og fortjeneste er inkludert i premieinntektene.

Utbetalte erstatninger

Erstatninger for egen regning omfatter utbetalte pensjoner fratrukket fraflyttede premiereserver og endring i erstatningsavsetning. Avsetning for ikke-ferdigbehandlede eller ikke-utbetalte erstatninger ivaretas ved avsetninger.

Overføring av premiereserve m.v. (flytting)

Overføring av premiereserve ved flytting av forsikringer mellom forsikringsselskaper føres over resultatregn-

skapet under posten netto premieinntekter for mottatte reserver og erstatninger for egen regning for avgitte reserver. Kostnads-/inntektsføringen skjer på det tidspunktet risikoen overføres. På samme tidspunkt reduseres/økes premiereserven i forsikringsmessige avsetninger tilsvarende. Flyttebeløpet inkluderer også kontraktens andel av tilleggsavsetning, kursreguleringsfond og årets resultat. Tilflyttede tilleggsavsetninger vises ikke under premieinntekter, men under posten endringer i forsikringsmessige avsetninger. Flyttebeløpene klassifiseres som kortsiktig fordring/gjeld til oppgjør finner sted. Oppgjørsrenten ved flytting føres under regnskapslinjene andre inntekter og kostnader.

Resultat til forsikringskundene

Garantert avkastning på premiereserven og premiefondet samt øvrig avkastning til kundene resultatføres under posten garantert avkastning og tildeling til forsikringskundene.

Premiereserve mv.

Premiereserven er beregnet som kontantverdien av opptjente pensjonsforpliktelser i pensjonskassen.

Ved beregning av premiereserven er det benyttet samme forutsetninger som ligger til grunn for premien for de enkelte forsikringsavtalene, dvs. samme dødelighets- og uføresannsynligheter, rentegrunnlag og kostnadssatser. Premietariffene bygger på observert nivå for dødelighet og uførhet i samfunnet, tillagt sikkerhetsmarginer som blant annet inkluderer en forventning om fremtidig utvikling på området. Den avsatte premiereserven inneholder avsetning til dekning av fremtidige administrasjonskostnader inklusiv oppgjørskostnader (administrasjonsreserve). For fullt betalte poliser, inklusive fripoliser, er kontantverdien av de forventede fremtidige administrasjonskostnader avsatt fullt ut i premiereserven.

Tilleggsavsetninger

For å sikre soliditeten i livsforsikring, har pensjonskassen anledning til å foreta tilleggsavsetninger i forsikringsfondet. Den maksimale tilleggsavsetningen er satt til 12% av premiereservene.

Tilleggsavsetningen er en betinget kundetildelt avsetning som skal føres i resultatregnskapet som en pliktig avsetning og reduserer dermed årsresultatet. Tilleggsavsetning kan benyttes til dekning av den enkeltes

kundes renteunderskudd ved garantert avkastning og føres i resultatregnskapet i posten til/ fra tilleggsavsetning. Det som kan trekkes er begrenset oppad til ett års rentegaranti.

Premiefond

Premiefondet inneholder forskuddsbetalte premier "etter skatteloven" fra sponsor og tilført garantert rente. Innbetaling og uttak føres ikke over resultatregnskapet, men direkte mot balansen.

Kursreguleringsfond

Årets netto urealisert gevinst / tap på finansielle eiendeler i kollektivporteføljen til virkelig verdi føres mot kursreguleringsfondet i balansen og inngår således ikke i årets resultat. Dersom denne porteføljen av finansielle omløpsmidler viser en akkumulert netto mindreverdi kostnadsføres dette tapet. Dersom finansielle omløpsmidler vurderes til å ha et konstatert varig verditap blir verdiendringen på disse papirene resultatført.

Risikoutjevningfond

Det er anledning til å avsette inntil 50 prosent av risikoresultatet til risikoutjevningfond til dekning av eventuelt fremtidig negativt risikoresultat. Risikoutjevningfondet inngår som en del av egenkapitalen.

Tilstrekkelighetstest

En tilstrekkelighetstest skal utføres for å kontrollere om nivået på avsetningene til premiereservene og erstatningsreservene står i forhold til forpliktelsene ovenfor kundene. Eventuelt negativt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for uavløpt risiko (premieavsetning).

Definisjon av virkelig verdi

Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse gjøres opp med i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og uavhengige parter. For finansielle eiendeler som er notert på børs eller annen regulert markedsplass hvor det skjer regelmessige handler, settes virkelig verdi til kjøpskurs på siste handelsdag frem til og med balansedagen, og for en eiendel som skal anskaffes eller en forpliktelse som innehas, salgskurs.

For finansielle eiendeler som ikke er notert på børs eller annen regulert markedsplass hvor det skjer regelmessige handler, settes virkelig verdi til beste estimat i fra forvalter, årsoppgave eller til VPS kursen pr. 31.12.

Verdifall på og tapsutsatte finansielle eiendeler

For finansielle eiendeler som ikke er regnskapsført til virkelig verdi vurderes det om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi.

Dersom det foreligger objektive indikasjoner på at et tap ved verdifall, har påløpt, reduseres eiendelens balanseførte verdi. Tapsbeløpet innregnes i resultatet.

Klassifikasjon og måling av finansielle eiendeler og gjeld

Finansielle eiendeler klassifiseres i en av de etterfølgende kategorier;

- til virkelig verdi over resultatet etter virkelig verdi opsjonen
- investeringer som holdes til forfall

Til virkelig verdi over resultatet etter virkelig verdi opsjon

Ved første gangs innregning kan alle finansielle eiendeler og forpliktelser klassifiseres til virkelig verdi over resultatet dersom de finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi

Finansielle eiendeler som aksjer, andeler, obligasjoner og fordringer på kredittinstitusjoner klassifiseres til virkelig verdi over resultatet og måles til virkelig verdi på balansetidspunktet. Endringer i virkelig verdi føres over resultatregnskapet.

Finansielle derivater

Et finansielt derivat er en kontrakt som har følgende tre kjennetegn:

- Derivatets verdi endres som reaksjon på endringer i en nærmere angitt rentesats, pris på finansielle instrumenter, råvarepris, valutakurs, en indeks for priser eller satser, kredittverdighet eller kredittindeks, eller en annen variabel (ofte kalt "underliggende")
- Det kreves ingen innledende nettoinvestering eller en innledende nettoinvestering som er mindre enn det som ville kreves for andre typer kontrakter som forventes å ha en tilsvarende reaksjon på endringer i markedsfaktorer
- Det skal gjøres opp på et framtidig tidspunkt

Finansielle derivater klassifiseres i kategorien til virkelig verdi over resultatet etter virkelig verdi opsjonen i samsvar med IAS 39 og vurderes til virkelig verdi.

Regnskapsføring av derivater som sikring

Pensjonskassen benytter seg av virkelig verdi sikring. Derivater som faller inn under denne kategorien regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet.

Note 2: Overføring av premiereserver/tilleggsavsetninger

	2020		2019	
	Beløp	Antall	Beløp	Antall
Linje 1.3 gjelder overføring av premiereserve og pensjonskapital mv. fra andre forsikringsforetak/pensjonsforetak	1 851 928	59	0	0
Linje 5.2 Gjelder overføring av premiereserve, pensjonskapital mv. og tilleggsavsetninger til andre forsikringsforetak/ pensjonsforetak av enkeltpersoner fra pensjonskassen ved fratredelse	0	0	0	0
Linje 6.5 Gjelder overføring av tilleggsavsetninger fra andre forsikringsforetak/ pensjonsforetak	0	0	0	0

Note 3: Revisjonshonorar

(beløp i hele kroner inkl. mva)	2020	2019
Lovpålagt revisjon	183 748	187 500
Andre attestasjonstjenester	25 000	47 500
Andre tjenester utenfor revisjon	0	68 098
Sum	208 748	303 098

Note 4: Skattekostnad

	2020	2019
Resultat før skattekostnad	61 321 704	36 878 265
Aktuarielle gevinster og tap på pensjonsordninger til ansatte	264 284	-68 970
+/- Permanente forskjeller	-1 909 820	45 230
+/- Endring i midlertidige forskjeller	-3 546 444	7 806 604
Årets skattegrunnlag	56 129 724	44 661 129
Skattesats	25 %	25 %
Skatt	14 032 431	11 165 282
Formuesskatt	0	68 423
Betalbar skatt	14 032 431	11 233 705
Skattekorreksjoner tidligere år	6 081 598	-442 145
Utsatt skatt netto endring	-4 737 291	-1 951 652
Skattekostnad	15 376 738	8 839 908

Note 5: Utsatt skattefordel og utsatt skatt

Midlertidige forskjeller	2020		2019		Netto endring
	Skatteøkende	Skatteminuserende	Skatteøkende	Skatteminuserende	
Maskiner og utstyr	0		0		0
Pensjonsforpliktelse, endring i netto forpliktelse		2 134 148		2 023 071	-111 077
Investerings eiendom	56 218 977		61 969 938		-5 750 961
Midlertidige forskjeller omløpsmidler	2 615 214		577 438		2 037 776
Gevinst og tapskonto	60 499 616		75 624 520		-15 124 904
Netto midlertidige forskjeller	119 333 807	2 134 148	138 171 896	2 023 071	-18 949 166
					0
Utligning	-2 134 148	-2 134 148	-2 023 071	-2 023 071	0
Grunnlag balanseføring	117 199 659	0	136 148 825	0	-18 949 166
Korrigeringer i midlertidig forskjeller tilknyttet:					
- Investerings eiendom			(24 533 386)		
Skattesats	25 %	25 %	25 %	25 %	
Utsatt skatt/skattefordel	29 299 915	0	27 903 860		1 396 055
Begrensning i utsatt skattefordel	0	0	0		0
Endring utsatt skatt/skattefordel	29 299 915	0	34 037 206		-4 737 291

Note 6: Utlån og fordringer

	Kollektivportefølje	Selskapsportefølje	Sum
Forvaltningskonto / plasseringskonto	400 344	104 296	504 640
Pensjonsutbetalingskonto	31 931 882		31 931 882
Innløste, ikke mottatte verdipapirhandler	74 648 610	0	0
Fakturert, ikke innbetalt premie	13 522 746	0	0
	120 503 582	104 296	32 436 522
2.4.3 Utlån og fordringer	Selskapsportefølje		104 296
6.4.3 Utlån og fordringer	Kollektivportefølje		120 503 582
Sum			120 607 879

Note 7: Aksjer og andeler

	Antall	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Nivå
Norske fondsandeler				
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	225 741 866	260 649 230	294 897 887	3
Storebrand Global Indeks Valutasikret B	30 987	37 155 350	42 971 730	2
Storebrand Global Indeks B	61 580	142 861 541	223 901 007	2
Aberdeen Eiendomsfond Norge 1 IS	448	279 439 200	310 872 331	3
Sum norske fondsandeler		720 105 321	872 642 955	
Norske aksjer				
Aberdeen Eiendomsfond Norge I AS	4 526 502	2 822 657	3 140 034	3
Sum norske aksjer		2 822 657	3 140 034	
Sum norske aksjer og fondsandeler		722 927 978	875 782 990	
Utenlandske fondsandeler				
Ardevora Global Long-Only Equity SRI Fund	272 368 498	219 591 843	347 678 387	1
Generation IM Global Equity	14 033	62 416 801	80 755 973	2
TT International Fund PLC-TT Emerg Mark Eqty Fd	2 254 333	213 814 795	260 296 612	2
AKO Global Long-Only Equity Fund	269 500	269 500 000	290 318 875	2
AKO Global Long-Only UCITS Fund	6 000	6 000 000	6 259 980	1
AKO Global Long-Only UCITS Fund	30 000	30 000 000	42 360 000	1
Sum utenlandske fondsandeler		801 323 440	1 027 669 827	
Utenlandske aksjer				
Sum utenlandske aksjer og aksjefondsandeler		801 323 440	1 027 669 827	
Totalt aksjer og aksjefondsandeler		1 524 251 418	1 903 452 816	
herav børsnoterte utenlandske		255 591 843	396 298 367	
Beskrivelse av nivåene	Nivå			
Aktiv marked	1			
Avledet av aktiv marked	2			
Ikke aktiv marked	3			
6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	Kollektivportefølje		1 903 452 816	
Sum			1 903 452 816	

Note 8: Sertifikater og obligasjoner

Rentefond	Antall	Anskaffelseskost	Virkelig verdi	Nivå
Storebrand Global Kreditt IG B	296 314	325 594 256	324 556 175	2
Pimco GIS Global Bond ESG Fund NOK	52 759 039	574 562 923	618 335 942	2
Holberg Likviditet	907 034	93 502 422	92 363 306	2
Holberg Kreditt A	2 555 392	268 905 107	253 597 129	2
Storebrand Høyrente A	2	23 930	24 087	2
Storebrand Norsk Kreditt IG B	378 864	403 207 053	403 971 208	2
Storebrand Global Obligasjon	26 980	291 465 709	325 016 588	2
Bluebay Global High Yield ESG Bond Fund - I - NOK	316 279	332 086 796	376 330 401	2
Alfred Berg Nordic Investment Grade Mid Duration	7 264 530	740 984 516	758 634 817	2
DNB High Yield D	19	20 417	19 387	2
DNB Obligasjon III	38	400 091	390 901	2
Sum rentefond		3 030 753 220	3 153 239 940	
Sum obligasjoner, sertifikater og andeler			3 153 239 940	

Selskapsportefølje				
Storebrand Likviditet B	0,4265	4 273	4 280	2
Holberg Likviditet	1 181 781,3578	121 447 772	120 453 301	2
Alfred Berg Nordic Investment Grade Mid Duration	767 031,9065	76 767 059	80 376 737	2
Sum rentefond		198 219 104	200 834 318	

For det enkelte rentepapir er det beregnet effektiv rente basert på papirets observerte markedskurs. For rentepapirer uten observerte markedskurser er effektiv rente beregnet på grunnlag av rentebindingstid og klassifisering av det enkelte papir m.h.t. likviditet og kredittrisiko. Sammenvektingen til gjennomsnittlig effektiv rente for totalbeholdningen er gjort med det enkelte papirs andel av total rentefølsomhet som vekter.

Obligasjoner og sertifikater er verdsett til børskurs, offentlig kursliste eller siste kjente omsetningsverdi. Virkelig verdi inkluderer opptjente ikke forfalte renter

2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	Selskapsportefølje	200 834 317
6.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	Kollektivportefølje	3 153 239 940
Sum		3 354 074 257

Note 9: Finansielle derivater

Finansielle derivater har vært knyttet til underliggende størrelser som ikke balanseføres. For å kvantifisere omfanget av derivater refereres det til nominelt beløp (volum). Pensjonskassen har ingen derivater pr. 31.12.2020

Note 10: Valuta

Omløpsporteføljer	Eiendeler	Gjeld	Nettoposisjon i NOK
GBP	15 775 229	0	15 775 229
EUR	33 224 137	0	33 224 137
USD	293 254 833	0	293 254 833
JPY	19 594 066	0	19 594 066
NOK	5 748 402 735	-67 423 845	5 680 978 891
Sum Omløpsmidler			6 042 827 156

Note 11: IAS19 – Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelse

Bevegelser pensjonsforpliktelse (DBO) inkl. AGA	2020	2019
DBO ved periodens begynnelse	2 410 752	2 028 357
Årets pensjonsopptjening, Current Service Cost	792 239	321 306
AGA av innbetaling pensjonsmidler	67 737	61 089
Tap på ommåling (gevinst)	863 420	0
DBO ved periodens slutt	4 134 148	2 410 752

Bevegelser pensjonsmidler	2020	2019
Pensjonsmidler ved periodens begynnelse	1 375 000	890 001
Renteinntekter	31 625	12 859
Administrasjonskostnader	593 375	145 008
Innbetaling inkl. AGA	0	369 333
AGA av innbetaling pensjonsmidler	0	-42 200
Pensjonsmidler ved periodens slutt	2 000 000	1 375 000

Avstemming - balanseført pensjonsforpliktelse	2020	2019
Netto pensjonsforpliktelse-overfinansiert (underfinansiert) *)	-2 134 148	-2 023 071
Balanseført pensjonsforpliktelse inkl AGA	-2 134 148	-2 023 071
*) Herav AGA inkludert i DBO:	-194 024	-194 024

Periodens pensjonskostnader inkl. AGA	2020	2019
Årets pensjonsopptjening, Service Cost	685 941	690 883
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsene	47 763	29 597
Administrasjonskostnader	94 647	11 607
Resultatført pensjonskostnad	828 351	732 087

Balanseførte pensjonsforpliktelse inkl. AGA	2020	2019
Balanseført pensjonsforpliktelse (over-) underfinansiering ved periodens begynnelse	2 023 071	1 138 357
Resultatført pensjonskostnad i perioden	828 351	732 087
Innbetaling fra arbeidsgiver	0	-369 333
Aktuarielt tap (gevinst) ført mot OCI	-264 284	68 970
Øvrige bevegelser i perioden	-452 990	452 990
Balanseført pensjonsforpliktelse (over-) underfinansiering ved periodens slutt	2 134 148	2 023 071

Beregning er utført av Storebrand Pensjonstjenester AS og det er benyttet økonomiske forutsetninger som anbefalt fra Norsk Regnskapsstiftelse. Beregningen er gjort for de fem personene som er fast ansatt.

Ansatte i Tromsø kommunale pensjonskasse sine pensjonsytelser følger reglene for offentlig tjenestepensjon.

Note 12: Utlån til ansatte

Ingen ansatte har lån i pensjonskassen.

Note 13: Investerings eiendom

Tromsø kommunale pensjonskasse eier tre investerings eiendommer.

Vestregata 9-15 - «Heracleum» (gnr. 200, bnr. 1806 og 1811). Heracleum bo- og servicesenter har 64 leiligheter og er lokalisert i sentrum av Tromsø. I bygget finner du i tillegg til Heracleum seniorsenter med kafé, også frisør, fotpleier og salgsbu. Flere ideelle foreninger har sitt tilholdsted på Heracleum. I kjelleren har Tromsø dagsenter sine lokaler.

Mellomvegen 42 A-B - «Laureng bo- og servicesenter» (gnr. 200, bnr. 815 og 816). Bygningen er beliggende på Sør-Tromsøya mellom LHL (Elisabetsenteret) og Fylkesbygget. Det er nært til daglivarebutikken Spar i Balsfjordgata, Polarmiljøseneteret, Museet og sentrum for øvrig. Gode bussforbindelser til og fra sentrum. Senteret har 32 leiligheter samt kafé og daglig aktivitetstilbud for beboere og hjemmeboende, og dagtilbud for hjemmeboende aldersdemente for område Sør-Tromsøya. Det er tilknyttet frisør og fotterapeut til senteret.

Ringvegen 70 «Slottet» (gnr. 125, bnr. 2) Bydrifts anlegg "Slottet" ligger på Nord-Tromsøya med gode bussforbindelser til og fra sentrum. Bydrift utfører i hovedsak vedlikeholdstjenester innen veier, parker, uteområder ved kommunale bygg, friluftsområder mv. I tillegg til eget mannskap leier Bydrift inn tjenester fra det private markedet. Bydrift påtar seg også en del mindre investeringsprosjekter fra Eiendom, samt tjenester overfor andre kommunale enheter, særlig Vann og Avløp. Forsikringsordning for alle kommunens kjøretøy og administrasjon av omsorgstjenestens biler er også en del av Bydrifts oppgaver som har eget lager og verksted som også yter tjenester til andre enheter.

Som uavhengig takstmann har pensjonskassen engasjert firmaet Troms Takst AS fra Tromsø til å takserer eiendommen til markedsverdi.

	Vestregata 9-15 «Heracleum»	Mellomvegen 42 A-B «Laureng»	Ringvegen 70 «Slottet»	Sum
Inngående balanse	210 000 000	50 000 000	88 600 000	348 600 000
Justering til virkelig verdi	7 000 000	0	1 900 000	8 900 000
Utgående balanse	217 000 000	50 000 000	90 500 000	357 500 000
2.1.1 Investerings eiendommer Selskapsportefølje				357 500 000
Sum				357 500 000

Pensjonskassen klassifiserer virkelig verdi målinger ved å bruke et virkelig verdi hierarki som reflekterer signifikansen av grunnlaget/kilder som brukes i utarbeidelsen av målingene. Virkelig verdi hierarkiet har følgende nivåer:

Nivå 1: grunnlag for virkelig måling er noterte priser (ujusterte) i aktive/likvide markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser.

Nivå 2: grunnlag for virkelig verdi måling er annet enn noterte priser inkludert i Nivå 1 som er observerbare for eiendelen eller forpliktelsen, enten direkte (dvs. som priser) eller indirekte (dvs. utledet fra priser).

Nivå 3: grunnlag for virkelig verdi måling for eiendelen eller forpliktelsen som ikke er basert på observerbare markedsdata (ikke observerbar kilde).

Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	396 298 367	898 244 197	608 910 252	1 903 452 816
Rentebærende papirer	0	3 354 074 258	0	3 354 074 258
Utlån og fordringer	32 436 522	0	0	32 436 522
Sum	428 734 890	4 252 318 454	608 910 252	5 289 963 596

Note 14: Innskutt egenkapital

Spesifikasjon av innskutt egenkapital	
Antall innskuddsbevis	5
Beløp pr. innskuddsbevis	
Innskuddsbevis 1	27 000 000
EK overført fra KLP	475 287
Tinginskudd	245 000 000
Innskuddsbevis 2	10 000 000
Innskuddsbevis 3	10 162 991
Innskuddsbevis 4	10 517 241
Innskuddsbevis 5	10 660 920
Sum innskutt egenkapital pr. 31.12	313 816 439

Note 15: Kapitalavkastningsrente

	2020	2019	2018	2017	2016
Kapitalavkastningsrente rente etter Dietz formel	3,73 %	3,39 %	1,68 %	5,32 %	2,57 %
Verdijustert kapitalavkastningsrente	8,63 %	9,38 %	-0,98 %	5,97 %	4,54 %
Kapitalavkastningsrente på selskapsporteføljen	7,93 %	2,06 %	7,51 %	10,67 %	20,12 %

Note 16: Resultatanalyse

	Premie-betalende	Sum 2020	Sum 2019
Avkastningsresultat i kollektivporteføljen			
Inntekt fra investeringer i kollektivporteføljen	162 475 135	162 475 135	140 939 307
Tilført rente	-111 449 611	-111 449 611	-100 941 851
Avkastningsresultat	51 025 524	51 025 524	39 997 456
Overført til tilleggsavsetninger	48 773 045	48 773 045	38 548 598
Sum disponering til forsikringsfond	0	0	0
Overført til risikoutjevningfond	2 252 479	2 252 479	1 448 858
Sum disponering av avkastningsresultat	51 025 524	51 025 524	39 997 456
Risikoresultat			
Premiebetalende med sparing	17 999 538	17 999 538	32 551 210
Reassuranseresultat	-155 000	-155 000	-155 000
Risikoresultat	17 844 538	17 844 538	32 396 210
Overført til premiefond	17 844 538	17 844 538	16 198 107
Overført til risikoutjevningfond	0	0	16 198 103
Sum disponering av risikoresultat	17 844 538	17 844 538	32 396 210
Administrasjonsresultat			
Administrasjons- og forvaltningspremie	25 381 405	25 381 405	23 126 329
Netto frigjort administrasjonsreserve	3 935 870	3 935 870	3 729 912
Forvaltnings- og forsikringsrelaterte kostnader	-30 213 064	-30 213 064	-28 466 915
Administrasjonsresultat	-895 789	-895 789	-1 610 675
Teknisk regnskap			
Avkastningsresultat	51 025 524	51 025 524	39 997 456
Risikoresultat	17 844 538	17 844 538	32 396 210
Administrasjonsresultat	-895 789	-895 789	-1 610 675
Overført til andre forsikringsfond	-66 617 583	-66 617 583	-54 746 705
Forfalt rentegarantipremie og fortjenesteelementer	18 605 588	18 605 588	17 326 140
Teknisk regnskap	19 962 278	19 962 278	33 362 423
Endring i opptjent egenkapital			
Resultat av teknisk regnskap	19 962 278	19 962 278	7 613 122
Netto gevinst på investeringer i selskapsporteføljen	42 520 207	42 520 207	35 635 585
Kostnader i ikke-teknisk regnskap	-1 160 781	-1 160 781	1 768
Skattekostnader	-15 376 738	-15 376 738	-9 388 828
Andre inntekter og kostnader	264 284	264 284	
Endring i opptjent egenkapital	46 209 250	46 209 250	33 861 648
Avstemming av endring i opptjent egenkapital			
Opptjent egenkapital 01.01	223 851 711	223 851 711	162 020 676
Opptjent egenkapital 31.12	270 060 961	270 060 961	195 882 324
Endring i opptjent egenkapital	46 209 250	46 209 250	33 861 648

Note 17: Antall ansatte

Pensjonskassen har fem ansatte.

Note 18: Godtgjørelse til styret og daglig leder

	Utbetalt i 2020
Daglig leder	1 102 882
Styret:	
Oddmund Åsen	174 752
Rolleiv Lind	99 858
Wenche Øverås	74 894
Bjørn-Gunnar Jørgensen	74 894
Fred Magne Johansen	74 894
Ellen Øseth	74 894
Kent-Ove Rossvoll	5 000
Marit Sebulonsen	74 894

Harstad kommunale pensjonskasse dekker 572 646 av kostnadene til daglig leder. Tilsvarende 50% stilling. Pensjonskostnader til egne ansatte. Daglig leder har ikke har avtale om sluttvederlag. Ingen av styrets medlemmer eller daglig leder har lån, forskuddsbetalinger eller sikkerhetsstillelse i pensjonskassen.

Note 19: Tilstrekkelighetstest

Nytt dødelighetsgrunnlag («K2013») er fullt finansiert. For øvrig vurderer aktuar grunnlaget for de forsikringsmessige avsetninger som tilstrekkelig og avsatt i henhold til lov og forskrifter.

Note 20: Gjenforsikring

Pensjonskassen har inngått avtale med Arch Re om katastrofegjenforsikring. Maksgrense er 230 MNOK og pensjonskassens egenandel er 5 MNOK. Ratingen er A+. Gjenforsikringen dekker tidsperioden 01.01.2021 til 31.12.2022 og er betalt med kr 414 000.

Note 21: Forutsetningene for forsikringsforpliktelsene

For dødelighet og sivilstandselementer benytter pensjonskassen tariffgrunnlaget K2013 med Finanstilsynets minstekrav til marginer. For den premiebetalende porteføljen benyttes egen uføretariff basert på pensjonskassens risikoeksponering og erfaringer, mens for fripolisebestanden benyttes Storebrands «KU» tariff. Gjennomsnittlig grunnlagsrente var 2,28 prosent pr. 31.12.2020. Premiefondet er i regnskapsåret tilført en rente på 2,0 prosent.

Note 22: Endringer i forsikringsforpliktelsene

	Premie- reserve mv.	Tilleggs- avsetning	Kursregu- leringsfond	Premiefond	Totalt
1. Inngående balanse	3 928 807 982	179 967 918	258 692 426	190 374 367	4 557 842 692
2. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene					0
2.1 Netto resultatførte avsetninger (resultatpost 6 samt del av resultatpost 5.2.1)	10 909 067	0	242 995 693	224 101 867	478 006 627
2.2 Overskudd på avkastningsresultatet (resultatpost 8.1)	0	48 773 045	0	0	48 773 045
2.3 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene (resultatpost 8.2)	0		0	17 844 538	17 844 538
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene	10 909 067	48 773 045	242 995 693	241 946 405	544 624 210
3. Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene					
3.1 Overføringer mellom fond	0	0	0	0	0
3.2 Overføringer til/frå selskapet	0	392 759	0	0	392 759
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene	0	392 759	0	0	392 759
4. Utgående balanse	3 939 717 049	229 133 722	501 688 119	432 320 772	5 102 859 662

Note 23: Bestand, antall medlemmer

	Tromsø kommune	Tromsø Parkering AS	Tromsø Havn	Tromsø kommunale pensjonskasse	Tromsø kirkelige fellesråd	Tromsøbadet
Antall aktive medl (ekskl uføre)	5 703	19	27	5	70	78
Antall pensjonister	1 905	10	18	0	21	0
herav uførepensjonister	517	1	3	0	4	0
herav alderspensjonister	1 219	9	14	0	16	0
herav ektefellepensjonister	161	0	1	0	1	0
herav barnpensjonister	8	0	0	0	0	0
Antall ikke løpende oppsatte	15 274	18	47	0	193	28
Antall løpende oppsatte	801	1	1	0	7	0
herav uførepensjonister	279	0	0	0	3	0
herav alderspensjonister	464	1	1	0	4	0
herav ektefellepensjonister	29	0	0	0	0	0
herav barnpensjonister	29	0	0	0	0	0
Sum	23 683	48	93	5	291	106

	Remiks miljøpark AS	Remiks næring AS	Remiks produksjon AS	Remiks husholdning AS	Totalt
Antall aktive medl (ekskl uføre)	1	4	1	9	5 917
Antall pensjonister	6	4	8	9	1 981
herav uførepensjonister	4	4	4	3	540
herav alderspensjonister	2	0	3	5	1 268
herav ektefellepensjonister	0	0	1	1	165
herav barnpensjonister	0	0	0	0	8
Antall ikke løpende oppsatte	42	79	60	96	15 837
Antall løpende oppsatte	1	2	1	1	815
herav uførepensjonister	0	1	0	1	284
herav alderspensjonister	1	1	0	0	472
herav ektefellepensjonister	0	0	1	0	30
herav barnpensjonister	0	0	0	0	29
Sum	50	89	70	115	24 550

Note 24: Forsikringsmessige avsetninger

	Kollektive ordninger	Oppsatte rettigheter	Sum
Premiereserve mv.	2 520 217 286	1 419 499 763	3 939 717 049
Tilleggsavsetninger	229 133 722	0	229 133 722
Premiefond	430 298 155	0	430 298 155
Kursreguleringsfond	501 688 119	0	501 688 119
Sum	3 681 337 282	1 419 499 763	5 100 837 045

Note 25: Premiefond fordelt pr selskap

Premiefond fordelt per enhet:	Tromsø kommune	Tromsø Parkering AS	Tromsø Havn	Tromsø kommunale pensjonskasse	Tromsø kirkelige fellesråd	Tromsøbadet KF
Inngående balanse	166 377 258	5 674 451	13 890 863	219 882	331 352	72 785
Korrigerende inngående balanse	8 662 661	0	-8 583 029	0	85 628	6
Innbetalinger	0	0	0	0	0	0
Tilbakeført premiereserve v/ fratredelse	15 105 907	0	3 023	0	0	34 872
Tilbakeført premiereserve v/ overgang til ny OFTp	197 081 285	1 109 013	1 799 637	308 477	2 320 420	1 446 318
Overføringer fra KLP	22 186	0	0	0	488 070	0
Garantert rente	3 658 068	114 343	103 609	4 430	18 056	1 886
Uttak fra premiefond	0	0	0	0	-861 342	0
Resultatfordeling	17 037 196	126 219	277 341	14 837	222 723	22 030
Utgående balanse	407 944 561	7 024 027	7 491 444	547 625	2 604 906	1 577 896

Premiefond fordelt per enhet:	Remiks miljøpark AS	Remiks næring AS	Remiks produksjon AS	Remiks husholdning AS	Totalt
Inngående balanse	196 889	1 339 020	25 019	2 246 848	190 374 367
Korrigerende inngående balanse	-165 257	-6	-0	-1	0
Innbetalinger	23 700	0	25 018	0	48 718
Tilbakeført premiereserve v/ fratredelse	0	0	0	0	15 143 802
Tilbakeført premiereserve v/ overgang til ny OFTp	118 280	140 345	172 263	503 963	205 000 000
Overføringer fra KLP	0	0	0	0	510 256
Garantert rente	20	21 891	0	35 762	3 958 065
Uttak fra premiefond	-27 876	-561 099	-66 226	-1 065 046	-2 581 589
Resultatfordeling	34 658	25 694	27 561	56 277	17 844 536
Utgående balanse	180 414	965 845	183 635	1 777 803	430 298 155

	2020	2019	2018	2017	2016
Premiefond	430 298 155	190 374 367	147 884 851	98 410 191	88 570 381
Årets premie (premietilskudd)	318 827 460	388 946 246	297 439 234	285 492 760	332 062 284
Premiefondets størrelse i forhold til årets premie	1,35	0,49	0,50	0,34	0,27
Premiefondet i % av ordinær premie	135 %	48,95 %	49,72 %	34,47 %	26,67 %

Premiefondets anvendelse de siste 5 år	2020	2019	2018	2017	2016
Inngående balanse	190 374 367	147 884 851	98 410 191	88 570 381	17 826 691
Sum premie	-318 827 460	-388 946 246	-297 439 224	-285 492 761	-332 062 284
Innbetalt til premiefond/ belastet premiefond	316 294 587	403 275 333	295 421 893	285 502 252	332 062 284
Tilflytting/Fraflytting	0	0	0	0	0
Tilbakeført premie	0	0	0	0	61 494
Overføringer fra KLP	510 256	0	6 484 783	0	0
Overføringer fra DNB	0	0	0	0	2 022 903
Tilbakeført premiereserve v/fratredelse	15 143 802	8 907 559	7 848 898	7 011 479	44 941 692
Tilbakeført premiereserve v/overgang til ny OFTp	205 000 000				
Garantert rente	3 958 065	3 054 762	2 111 169	1 825 400	380 131
Premiefritak for "gamle" uføre	0	0	0	0	-16 625 683
Premiefritak	0	0	0	0	16 625 683
Fordring knyttet til premieinntekten	0	0	0	0	0
Resultatdisponering (til/fra fond)	17 844 538	16 198 108	35 047 146	993 440	23 337 471
Utgående balanse	430 298 155	190 374 367	147 884 856	98 410 191	88 570 381

Note 26: Forfalte premier

	2020	2019	2018	2017	2016
Terminpremie 01.01	195 785 934	158 609 215	149 355 779	133 281 555	132 111 098
Premie for inn og utmeldinger	0	26 833 444	22 426 168	14 450 855	10 106 715
Terminpremie lønnsendring	-728 864	6 171 204	3 131 511	5 066 702	4 299 112
Engangspremie lønnsregulering	6 188 461	59 303 940	24 031 277	58 380 680	31 061 475
Øvrig engangspremie aktive	0	5 151 875	1 677 233	9 969 913	17 911 473
Engangspremie for regulering av løpende pensjoner	38 411 659	45 908 963	48 653 893	12 353 256	35 744 199
Engangspremie for regulering av oppsatte rettigheter	0	23 165 693	25 108 682	6 912 693	17 584 852
Premie for bruttogaranti	26 493 964	12 767 474	-14 548 740	17 705 194	43 602 216
Engangspremie for AFP 65-67	19 218 358	18 670 648	17 685 466	12 621 651	7 890 147
Administrasjonspremie	12 436 065	11 302 577	4 552 690	4 307 463	3 888 869
Premie for kapitalforvaltning	12 945 340	11 823 751	3 643 709	3 283 475	3 009 539
Premie for rentegaranti	4 573 806	3 955 440	7 517 751	6 566 950	6 019 078
Fortjenestemargin	14 031 782	13 370 701	9 909 836	8 014 377	7 828 316
Tilbakeført premier	-10 529 046	-8 088 685	-5 706 026	-7 422 003	-5 620 489
Premiefritak	0	0	0	0	16 625 683
Sum	318 827 460	388 946 246	297 439 229	285 492 761	332 062 284

Note 27: Solvensmargin

	2020	2019
Solvensmarginkrav		
Kollektiv tjenestepensjon	153 669 057	154 263 765
Etterlattepensjon	7 949 217	7 462 291
Uføre pensjon og premiefritak	5 674 260	5 561 792
Sum solvensmarginkrav	167 292 533	167 287 847
Ansvarlig kapital		
Innskutt egenkapital	313 816 439	303 155 519
Opptjent egenkapital	207 420 308	163 463 537
Fradrag urealiserte gevinster selskapsportefølje	-2 165 214	-577 438
Kjernekapital	519 071 534	466 041 618
Sum netto ansvarlig kapital	519 071 534	466 041 618
<i>Beløp i 1000 kr</i>	2020	2019
Netto ansvarlig kapital iht solvensmarginregelverket	519 071 534	466 041 618
Tilleggsavsetninger (50 %)	114 566 861	89 983 959
Risikoutjevningfond (50 %)	31 320 327	30 194 087
Solvensmarginkapital	664 958 721	586 219 664
Overskudd solvensmarginkapital	497 666 188	418 931 816
Kapital i prosent av krav	397,5 %	350,4 %

Note 28: Type pensjonsordning

Pensjonskassen ble etablert 1. oktober 2014. Ordningen til Tromsø kommune, Tromsø Parkering og Tromsø Havn er flyttet fra DnB til pensjonskassen. I 2018 ble følgende foretak flyttet til pensjonskassen: Tromsø Kirkelige Fellesråd, Remiks Husholdning AS, Remiks Miljøpark, Remiks Produksjon og Remiks Næring.

Note 29: Beskrivelse av pensjonsytelsene

Pensjonsordningen er en offentlig kollektiv pensjonsordning som følger forsikringsvilkårene og vedtekter for offentlige tjenstepensjonsordninger (TPO) avtalt i hovedtariffavtalen i kommunal sektor.

Navn på arbeidsgiverne: Tromsø kommune, Tromsø Parkering AS, Tromsø Havn KF, Tromsøbadet, Tromsø kommunale pensjonskasse, Tromsø Kirkelige Fellesråd, Remiks Husholdning AS, Remiks Miljøpark, Remiks Produksjon og Remiks Næring.

Note 30: Transaksjoner med nærstående parter

Innbetalinger:	Administrasjonskostn.	Premie	EK-innskudd	Husleie
Tromsø Kommune	1 651 589	305 940 063	10 660 920	41 912 782
Tromsø Parkering	9 293	1 836 481	0	0
Tromsø Havn	15 082	2 920 573	0	0
Tromsø Kommunale pensjonskasse	2 366	465 448	0	0
Tromsø Kirkelige Fellesråd	19 445	3 131 087	0	0
Tromsøbadet	12 120	1 906 283	0	0
Remiks Miljøpark	991	461 361	0	0
Remiks Næring	4 223	417 838	0	0
Remiks Produksjon	1 443	458 540	0	0
Remiks Husholdning	4 223	902 669	0	0

Utbetalinger:	Driftskostnader	Eiendomsavgift
Tromsø Kommune	856 171	345 616
Remiks Næring	283 387	0

Note 31: Utbetalte pensjoner

	2020	2019	2018	2017	2016
Uførepensjon	28 706 037	28 743 974	27 773 681	28 822 249	29 162 534
Premiefritagelse netto	0	0	0	0	16 625 683
Tilbakeført premie	0	0	0	0	61 494
Alderspensjon	84 870 446	80 803 784	76 602 140	66 888 617	61 526 708
Etterlattepensjon	8 199 073	7 185 169	6 574 288	6 593 686	6 558 311
Barnpensjon	754 541	983 659	993 795	1 126 744	1 044 797
Mottatte refusjonspenger	-16 878 982	-17 554 813	-15 027 459	-12 373 196	-14 794 199
AFP	14 923 193	15 316 989	12 285 086	7 642 071	8 048 507
Utbetalte refusjonspenger	10 621 355	8 851 627	7 654 737	5 103 870	4 443 935
Sum	131 195 663	124 330 388	116 856 268	103 804 041	112 677 770

Note 32: Stresstest

For å investere i aksjer og obligasjoner er det påkrevet at pensjonskassen er i besittelse av finansiell bufferkapital for å motstå store markedssvingninger. Bufferkapitalen basert på stresstest 1 pr. 31.12 består av følgende elementer:

	2020	2019
Samlet kapitalkrav for markedsrisiko	1 010 281 770	856 961 752
Samlet kapitalkrav for livsforsikringsrisiko	235 158 323	235 766 421
Samlet kapitalkrav for motpartsrisiko	1 236 273	9 673 931
Sum kapitalkrav før korrelasjonseffekt	1 246 676 365	1 102 402 104
Samlet tapspotensial før operasjonell risiko	1 093 402 101	946 768 042
Operasjonell risiko	21 656 329	19 174 194
Justering for den tapsabsorberende evnen til utsatt skatt	-167 258 764	-144 891 335
Samlet risiko	947 799 665	821 050 901
Pensjonskassens soliditetssituasjon viser pr 31.12		
Ansvarlig kapital/Bufferkapital	1 481 833 882	1 155 471 547
Overskudd/underskudd av ansvarlig kapital	534 034 216	334 420 646
Solvenskapaldekning/Bufferkapitalutnyttelse	156 %	141 %

Aktuar og revisjonsberetning

AKTUARBERETNING FOR 2020 FOR TROMSØ KOMMUNALE PENSJONSKASSE

Aktuarfirmaet Lillevold & Partners AS er ansvarshavende aktuar for Tromsø kommunale pensjonskasse. Som pensjonskassens ansvarshavende aktuar sørger Aktuarfirmaet Lillevold & Partners AS for at pensjonskassen til enhver tid blir drevet på en forsikringsteknisk ansvarlig måte. Etter vår vurdering er dette forholdet i samsvar med lov og forskrifter, og pensjonskassen oppfyller gjeldende krav til avsetninger. Fordelingen i henhold til Lov om Forsikringsvirksomhet § 3-13 (Tilordning av avkastning, overskudd) og § 3-14 (Overskudd på risikoresultatet) er vurdert å være i samsvar med Lov om Forsikringsvirksomhet § 3-18 (Anvendelse av overskudd tilordnet kontraktene).

Pensjonskassen har benyttet pristariffer som er meldt til Finanstilsynet i samsvar med Lov om Forsikringsvirksomhet § 3-7 (Meldeplikt og tilsyn med pristariffer). Premiereserven for de kontraktfastsatte forpliktelsene er beregnet i samsvar med Lov om Forsikringsvirksomhet § 3-9 (Premiereserve knyttet til kontraktfastsatte forpliktelser).

Forsikringsteknisk resultat og dets anvendelse fordelte seg slik i 2020:

«Område»	Resultat	Resultat anvendt til				
		Styrking av premiereserve	Tilleggsavsetning	Risikoutjevning-fond	Premiefond	Opptjent egenkapital
Administrasjonsresultat	-895 788	-	-	-	-	-895 788
Risikoresultat	17 844 538	-	-	-	17844538,02	-
Avkastningsresultat	51 025 524	-	-	2 252 479		48 773 045
Rentegarantipremie og fortjeneste	18 605 588		-	-	-	18 605 588
Til sammen	86 579 862	-	-	2 252 479	17 844 538	66 482 845

Gjennomsnittlig grunnlagsrente er 2,28 %. Gjeldende beregningsrente for premie er 2,0 %. Solvenskapitaldekningsprosent er 156 med og uten overgangsregler.

Merknader: I forbindelse med overgang til OFTp er det beregnet en nedgang i premiereserve på 228,1 mill. kr. . Av dette beløpet er det frigjort 205 millioner til premiefond, i henhold til brev fra Finanstilsynet av 2. september 2020. Med hjemmel i Forskrift om pensjonsforetak, kapittel 6, er det innenfor aktuarens ansvarsområde å sørge for at pensjonskassens virksomhet til enhver tid blir drevet på en forsikringsteknisk ansvarlig måte. Det er noe usikkerhet knyttet med endelig effekt av overgang til ny OFTp. Det kan forekomme at det er nødvendig med en økning i premiereserve forekommer når alle elementene i reformen er kjent, og implementert i forsikringssystemet. Det er derfor holdt tilbake et beløp på 23,1 mill. På slutten av 2021 skal aktuaren vurdere om dette beløpet kan frigjøres eller om det er grunn til å fremdeles holde tilbake.

Oslo, mars 2021
 Aktuarfirmaet Lillevold & Partners AS
 Et selskap i Gabler konsernet

Isabelle Graasvoll
 Aktuar

Til styret i Tromsø Kommunale Pensjonskasse

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Tromsø Kommunale Pensjonskasses årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap, oppstilling av endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2020, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

PricewaterhouseCoopers AS, Dronning Eufemias gate 71, Postboks 748 Sentrum, NO-0106 Oslo
T: 02316, org. no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no
Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 23. mars 2021
PricewaterhouseCoopers AS

Thomas Steffensen
Statsautorisert revisor
(elektronisk signert)